

Ark. Komm. $\frac{2716}{30}$ 1903

Tutkimuksia

rautakanalisella polttoainemistolla

Kaukolan kylässä

Tyrvään pitäjässä
(H. M. L. 4301).

Kesäkuussa

1903.

tehty

Juhani Riing.

Tutkimuksia rautarautisella
polttohalmitolla Tyrvään pitä-
jän Kaukolan kylässä.

Tyrvään asemalta melkein suoraaan etelää kohti noin 5 kilometrin matkan päässä pitkin Liekoveden pohjoista ja läntistä rantaa kulkeva maantie¹ myöten on Kaukolan kylä mainitun Liekoveden länsirannalla¹ sillä kohtaa, jossa Louisa- ja Liekovesien lävitse kulettuaan laskevat Kaukolan kosken kautta Kokemäen jokeen. Koski, jonka melkein keskikohdalla oleva kaurisluukhasaari jakaa kahteen haaraan, on verrattain vuolas ja antaa kylälle sellaisen vihätyksen, että se kesän aikana sinne saapi vieraitseen usein sekä paikallakunnan kesäasukkaat että pitäjän omat yhäristykset, koululaiset y. m. Muuten on kylän seutu kivistä Liekoveleen ja koskea päin paikoin jyrkemminkin, paikoin loivemmasti viettävää rinnettä, joka osaksi on pelloksi raivattu, osaksi on vielä juuri kiviperäisyytensä vuoksi raivaamatta, sitä paitsi kau-

¹ Maist. H. J. Heikel sanoo erehdyttävästi kertomuksessaan Valtionarkeologille 30/02 kylän sijaitsevan Liekoveden pohjoisrannalla.

nista näköalaansa järvelle ja koskelle päin.
Sekä pitkin Kokemäen jokilaaksoa, erityi-
sempää mielenkiintoa matkailijalle tarjoaa.
Kylän lahana kohoaa pientä männik-
köä kasvava kangas, jonka länsipuolella
aukeaa kylän viinilakeudet.

Että kylän asutus on vanha, siitä to-
disivat sekä paikkakunnalla elävät
kansanlarut että runsaat kylän alu-
ella löytyvät kiinteät muinaisjään-
nökset. Kertomuksessaan Tyrvään pitä-
jästä vltta 1853 siv 141 Sanoo Antero "Vare-
lius tarinain perusteella Kaukolan ky-
län Tyrvään vanhin maki ja että Kau-
kolaisten lähin naapuri oli vasta
Kokemäellä". Toinen tarina, jonka ky-
lästä kuulin (mökkiläinen "Viktori Johans-
son), liittää vastakkaisella puolella
Kaukolaisten lähimmän naapurin
olleen Karhun pitäjän Nohkuun
kylässä (Raulaveen joki-
peru-
kassa). Tarina on lääninen:

"Vanhin talo Tyrvään pitäjässä on Kau-
kolan kylän Kaukko (n:o 5). Sierran näki
Kaukon isäntä lastun tulevan alaspin-
pitkin Liehovettä Kaukolan koskea
päin. Arvas siitä, että oli naapuri-
vellen yläpuolelle ilmestynyt. Läh-
li sille hakemaan ja löysi Sans,
löysi luolta Karhun Nohkuasta.
Tuli sille riitä, sillä Kaukko ei

"Vert. Saman tekijän Bidrag till Finlands
kännedom i ethnographiskt hänse-
nde. Suomi VIII 1847 siv 79. L. Topelius, Naam-
mekirja: Kuinka erämaat tulivat a-
putuiksi y. m.

kärsinyt naapurina minun lähellä, ja su-
pesivat ensin vähän haukkua. Hauk-
ko sano, että minä käyn Haukolassa
lohien päällä ja Nohkuan mies taas
sano käyvänsä Nohkuassa lahuilla.
Lopulta sille Haukko lappo naapu-
riinsa.

Tämän yhteydessä mainittakoon
Antero Vareliusin arvelu, että paik-
kakunnan asukkaat olisivat tulleet
Hämeestä päin Sarkun vesistö-
n. Samoin J. W. Ruuth: Björne-
borgs Slads Historia siv. 3.

Mihinä aikaan Larinat pitten koh-
distunevatkin ja mikä niiden todistus-
voima onkaan, on kylän asutuksen
vanhuudesta, ehkä larinain viitta-
man ajan takaisuudesta, kumoamat-
lomana todistuksena sen runsas pa-
kanurden aikainen kalusto. Jo
maantiellä kylään tullessa näkee va-
hemmalla puolella tietä noin 150 met-
I rin päässä Ala-Knaavin (N° 2) talosta
alkavassa ja mainittuun taloon kuu-
luvassa järvihaassa (H. J. Heikelin
karttoittama) koko joukon suurem-
pia ja pienempiä hautakumpuja, lu-
kuyaan ainakin 25. Kumpuja jatkuu
pitten Ala-Knaavin pihamaalla ja
Liekovettä päin viettävässä juutar-
hassa sekä yleensä kylän vanhalla
rakennushoultialueella. Edelleen
II on vielä Vämirän (N° 1) riihiumpu-
aidassa ja kylän halki kulkevan
tien kummallakin puolella juvela-

1. Ennen mainittu pitäjänkerloman siv. 140.

13
latoon (N° 3) kuuluvassa jokeen päin
viittävässä hakamaassa joka sen koh-
dalla pohjoispuolella lieta olevassa
pellossa aina juvelan talon rakenn-
uksiin asti. (Kertomukseen liitty-
vässä kyläkartan jäljennöksessä on kal-
mistaloalue suunnitelmallisesti merkitty
punasella piirillä.) Kunnunista ovat
toiset cheitä ja selviä, vaihdellen suu-
rundelleen parin, kolmen metrin
läpimittaisesta ja muutamain kym-
menkunnan senttimetriin ympäris-
löslään kohoavasta 10-15 metrin lä-
pimittaisiin ja noin 1,5 metrin kor-
kuisiin, toiset ovat satuneet vilje-
lyksen tielle ja tulleet joko osittain
tai kokonaan hävitetyiksi. Toiset kum-
mut peittää ruohoinen turve, josta
ainoastaan piellä läällä jokunen
kivi pistää esiin, toiset taas ovat suu-
remman silmäkiven ympärille
kasattuja ja niissä tavallisesti on
kivilatomus kauttaaltaan näkyvis-
sä. Häviöön on aikojen kuluessa var-
maan joutunut moni kumpu kylän
vanhalla tonttialueella, jossa nykyisissä
pienissä eri taloille kuuluvissa usun-
aioissa joko näkee vielä vähäpätöi-
siä jälkiä niistä tai löytyä peltomullas-
ta piellä läällä poltettun luun murun-
tai saviastian sirun niiden jättä-
nä. Tämöin lienee kylän kivisyydes-
lään kuuluisista kotipelloista - 'Vare-
lius paus' niiden kyntämisen kiros-
mata parhaaksi karstovälisyyden mar-

¹¹ Esseen mainittu pitäjän kertomus siv. 141.

heksi - moni sisällömy luonnon ki-
ryksen joukossa ihmiskäden tekemiä
hautakumpujaakin.

Paikkakunnalla ovat ennen tut-
kimassa käyneet loht. Hlj. Syytelgren,
joka kesällä 1886 tutki Haukolan kos-
kessa olevaa liukhasaarta, ja maist. H.
J. Heikel, joka kesällä 1902 kartoitti
Ala-Knaapin järvihaan.

Viime kesänä sai allekirjoittanut
toimekseen jatkaa läänin tutkimuk-
sia. Tärkeimpiä tehtäviä olisi ollut ko-
ko kylän kalustoalueen kartoittami-
nen, sillä Hra Heikelin tekemä kart-
tapuirros käsitti, kuten sitten tulien
huomaamaan, ainoastaan osan siitä,
mutta puuttien tätä varten tarpeel-
lisiä työkaluja en voinut siihen
ryhtyä. Sen sijaan hankin oikeen li-
telyn jäljennöksen kylän "louttikar-
tasla" vaikka se muinaistieteellis-
tä tarkoitusta varten onkin riit-
tämätön. Tehtäväksi valitsin sen
vuoksi säätelyjen haularaunividen
tutkimisen kalustoalueella, varsin-
kin koska Ala-Knaapin ikäntä oli
luopunut aikaisemmin maist. Hei-
kelin kautta ilmoituomastaan aihee-
stä tehdä läänin kesänä järvihaan sa-
pelloksi, joten työohjelmani kävi
vapaammaksi. Näiden tutkimisen
etupäässä halsoin sitäkin syystä vält-
tämättömäksi, että kyläläisiltä kuu-
lin kaikenlaisten maantietä ohi
kulkevain sen jälkeen kuin mu-
naisjäännöksistä maist. Heikelin käy-

min kautta oli tieto levinnyt, käy-
vän rikkinäisissä kummuissa kaive-
lemassa, mitä kun oli aivan maan-
tien vieressä. Kaikkiaan tuthin näi-
lä rikkinäisiä haulasruuvia kol-
me kappaletta, nim. Ala-Knaapin jär-
vihaassa kaksi, jotka lähin liittyyään
jäljennökseen maist. Heikelin kartasta
olen merkinnyt numeroilla XII ja XIII,
sekä Vänniän talon piirien edustal-
la yhden kohdalla, jonka kylän kart-
tajäljennöksessä ottaa merkki (A).
Tutkimuksista mainittakoon seu-
raavaa:

Kumpu XII, joka ensin tuthittiin,
on maist. Heikelin harjoittaman alu-
sen melkein keskikohdalla. Siitä oli
suri osa jo ennen poissa, sillä siitä
oli viety soraa kesällä 1901 Ala-Knaa-
pin navetan kiivijalkaan sekä jälleen
kesällä 1902 saman navetan vierttiin vi-
vän sillan alustan täyttöksi. Ensimmäi-
sintilana kesänä oli siitä soraa olet-
taessa löydetty kaksi keihäänkärkeä,
jotka opettaja M. Krauppinen oli
saman kesän syyskuolella saanut Po-
rin museoon viettäväksi. Jälkimmäi-
senäkin kesänä oli siitä löydetty yksi
keihäänkärki, jonka maist. Heikel toi
Historialliseen museoon. Luettelossa
N:o 4132. Näiden soran ottojen jäljeltä oli
kummun itäosassa kuoppa, josta
jokja ulottui noin 60 cm. Kumpua ym-
järvivän keon yintaa alemmaksi
koshemattomaan polyasoraan. Kuopan

pohjalla oli joukko irtonaisia, nähtävästi kummussa olleita kiviä sekä niiden juurella noin 10 cm. vahvuudella hienoa irtonaista multaa, jota ehkä kaiveluksen kautta oli siihen varistunut. Kummun koskemattoman osan peitti ruohomurmi, jonka yläpuolelle kohosi muutamia kiviä, elyväisiä kummun reunoilla. (piirros XII, 1).

Kumpun valokuvattiin sekä esmenlutkimista (N° 1) että lutkimuksen aikana (N° 2) ja tehtiin siitä triangulationin avulla neljä asemapiirrosta kivirakenteen selvittämistä varten eri korkeuksilla sekä valupassia käyttäen kaksi läpileikkausta.

Tulkiessa meneteltiin yleensä siten, että ensin seulottiin irtonainen multa, missä kummoista oli, sitten kuorittiin murmi raunuiden koskemattomalta osalta ohueina turpeina, joista multa varistettiin pois ja tarkastettiin ensin lastoilla sitten seulomalla. Kivien päältä ja väleiltä kaapittiin multa pois lastoilla sekä seulottiin ja kivien päältä lakaistiin luidalla puhlaansi. Ennen kuin mitään kiviä joistettiin merkittiin ne triangulationin avulla samoin kuin lavatut löydöt kartalle. Näin tutkittiin rauniot koskemattomaan pohjasoraan asti ja niiden reunojen ulkopuolelle ulotettiin tutkimista laajeen mukaan.

Heti murmen alla oli myös kivistä-

lyy alaisessa kummussa laaja kivi-
peite pienistä, isompien keittoki-
ven kokoisista mukurakivista, jotta
löydyvät tyystin alempana olevien
isompien kivien välit lasaisiksi
pimaksi (piirros XII, 2). Osa näistä juk-
kukivista on kumpuun arvattavasti tul-
lut piten, että ympäröivää peltoa vil-
jeltäessä on aikojen kuluessa keitelty
siihen kivi silloin toinen läänin. Mutta
suurin osa niistä on varmaan jo kumpua
rakennettaessa siihen tulleut, mikä nä-
kyy siitä että niiden välissä olevasta muu-
lasta löytyi pottatun luun, hiilen ja sa-
viastian siruja. Tikukivien alla tuli
esille suurempia kiviä, joita ylimmäksään
oli kahdessa kerroksessa kuitenkin niin
että ylempänä olevat löydyvät etupää-
ssä alimmuisten kivien välit. Päällim-
mäisten kivien (piirros XII, 3) suurus oli
keskimäärin noin 3 dm^3 , pohjakerroksen
(piirros XII, 4) kivet taas olivat yleensä vähän
isompia, noin $3-4 \text{ dm}^3$. Kumpuun keskus-
lussa, lähellä kuopan sisäreunaa, oli kum-
minkin suurempia kiviä, jotta pituus-
noin huomattiin ulottuvan keskenerä-
tömaan pohjasoraan saakka ja olevan
liikuttamattomia luonnon kiviä. Suurin
niistä, merkitty a. u., oli litteäpöytä ja sen
suurin pituus oli noin 2 metriä . Kumpuun
reunakivistäkin oli moniahta liikutta-
maton luonnon kivi. Minkääläistä
tarkoituksesta kehityä järjestettyä piiriä
tai muuta semmoista ei kumpuun kivis-
tä voimit huomata. Kumpuun pohja
oli ympäröivän maanpinnan tasal

la ja liikuttamaton karkaa Sorahien-
ka alkoi loisin paikoin heti kivistä
lähtien, loisin paikoin oli kivien alla
korkeintaan 10cm. paksuinen multa-
kerros.

Kummun keskustassa oli kohdalla,
joka piirroksissa XII, 3 ja 4 on merkitty T^{lla},
kahden liikuttamattoman luonnonki-
ven välissä multa kauttaaltaan erit-
täin mustaa ja täynnä pienou hiilen
pötkoa ja tunkaa. Tokja samalla koh-
dalla oli laskettu pienistä kivistä
(katso piirros XII, 4.), jotka kaikki olivat
selvästi tulen lärvelmät, muuta-
mat niistä aivan murenevaksi asti.
Hetki kivien alla oli hiekka junnerta-
vaa (katso näyettä H. M. L. N: 4301: 23). Tus-
kin tarvitsi epäillä, että lalla kohtaa
on ollut tulisia, josta ikävä kyllä osa
oli ennen hävitetty. Tätä rajoittavan
kiven a: länsireunanallakin oli kummun
pohjalla kapea noin 3cm. vahvuinen
hiilikeros.

Kummu näkyy siis tehdyn tulisi-
jan (poviopaikan?) jäälle ja ympärille
pitin, että isoimmat kivet luomostaan
muuten kivitetä paikalta ensin vie-
ritettiin kokoon ja niiden väliin ja
jäälle heitettiin jälle jääneet pienet
kivet ynnä muut jätteet. Näin tavoin
ei kiviladon tullut peittämään koko
kullurikerrosta, vaan tuli se ha-
joitelluksi läpi koko kummun ylim-
pään pikkukivikerrokseen saakka.

Kummusta tavatut löydöt luotellut
H. M. L. N: 4301: 1-24.

Kumpu XIII on edellä kerrotun kummun itäpuolella noin 2-3 metrin pituisen välimatkan päässä siitä. Sekin oli vähäsen rikottu, ehkä juuri utelioiden maantienkulkijain toimesta. Siinä oli nim. eteläpuolella pohjassa asiall. ulottuva kolmikulmainen kuoppa, jonka kohdalla oli nähtävästi kiviäkin rikottu pois. Muodoltaan oli kumpu pitkäkäs, ollen lounaasta koilliseen 9,5 ja luoteesta kaakkoon lähes 6 metriä. Kummun peitti luukea pölohokko, josta piirroksessa XIII, 1 a:lla merkityt kivet pistäytyivät esiin.

Kumpu valokuvattiin ennen luthimista herran (n:o 3) ja luthimisen keskellä kahdesti (n:o 4 ja 5). Asemapiirroksia tehtiin siitä kaksi, ensimmäinen näyttävä kivirakenteen nurmen päällä ja heti sen poistettua jäljennös osottava kivirakenteen kummun pohjalla. Läpileikkauksia otettiin kahteen suuntaan.

Kummun rakenteesta tehtiin seuraavat huomiot: Keskustan muodosti joukko suurempia kiviä, joista useimmat olivat jostain muualta paikalle siirätyt ja ainoastaan yksi, melkein pienin niistä, oli varmastikin liikuttamaton luonnon kivi. Suurin keskustan kivistä oli noin 80 cm² suunt 60-70 cm² välillä. Muiden keskustan kivien, paitsi liikuttamattoman, alla oli hiiliä ja tuhkaa sekä tulen tarvelemia kiviä, ja niiden kohdalla oli kummun poh-

jalla hiikka punertavaa (kats. näytetty
H. M. L. N. 4301: 52). Näiden keskushi-
vien ympärille on sitten vieritelly-
kiviä soineaan hajanaiseen ja näh-
tävästi ilman tarkoilusta syntyneeseen
piiriin, joka etelä sivulla näyt-
tää ikäänkuin kaksinkerlaiselta. Pi-
rissä olevista kivistä, joiden suuruus
vaihtelee 50-pocm² välillä on ainoas-
taan pari selvästi liikuttamatou-
ta luonnontkiveä. Piirin ulkopuo-
lellakin oli länsi- ja pohjoispuolella
muutama suurempi maakivi; Sa-
moin sen sisäpuolella keskustan ja
lounaispään välillä kummun
pohjalla. Kuntien oli piirin sisusta
keskustan ja järven välillä täy-
letty pienemmillä noin 20-30 cm² vah-
vuisilla ja silä pienemmillä kiviillä
sekä isompien kivien välit jikkui-
kivillä. Kivien välit taas täytti hie-
no puhon juuren sekainen musta
mulla, jossa hiiliä ja saviastian
palasia tavattiin kauttaaltaan
heti pintaturpeesta lähtien. Kum-
mun pohja oli ympäröivän
maanpiiman tasalla ja oli yli-
päänsä karkeata hiikkaa.

Tämäkin kumpu näyttää siis
rakennetun tulisijan jäälle
samalla lapaa kuin edellisestä
kumusta mainittiin.

Löydöt kummusta olivat paitsi
saviastian palasia, joita oli ainakin
viidestä eri astiasta murkat ja ovat
luetellut H. M. L. N. 4301: 25-53.

Hautausmaahan Vännin talon rii-
hen edustalla.

Vännin talon mutta asuinra-
kennusta Lehdessä oli kivijalkaa vasten
rikkiporrasmalla olettu riihen edustal-
la (Kylän karttajäljennöksessä kohdalla,
jonka olen merkinnyt (A) lla) suuri maa-
kivi sekä kiven ympäriltä ajettu so-
raa kivijalan alustan läylleeksi. Tä-
män sijalla oli myt suuri kuoppa,
jonka reunoissa, mitkä kattumalta tar-
kastessani, huomasiin poltettuun luun-
muruja. Koska tämä antoi aiheetta o-
lakkumaan, että paikalla oli hävitetty
hautausmaahan, josta jälleä olisi enää
ainoastaan äärimmäiset reunat, ryh-
dyin sitä tutkimaan.

Tuloutin ensin kuopan pohjois-
reunalle kasatun mullan, joka sanot-
tiin olevan rauniosta kotoisin. Tämä jäl-
keen ryhdyttiin koskemattomaan osaan.
Tutkimusta alueesta lehtiin asema-
ja kappileikkauksiin.

Raunis, joka sijaitti lounaa-
seen viettävällä soraharjanteen
rinteellä oli ehkä olemassa ollut
suunnilleen samaa muotoa kuin sen
länsipuolella noin 20 askelen päässä
piitä oleva toinen raunis, jonka
valokuva N:o 6 näyttää. Pydänkive-
siä oli ollut suuri luonnontuotteen
jonka ympärillä oli ollut tasaisia
kiviladelluksia. Jälleä olevassa osassa
näkyi surmen yläpuolella ainoastaan
kuopan reunassa olevat kivet ja
jokunen pieni kiven pyyjä sieltä läht.

tä luuhasta ruohostosta. Kruun marmi
oli joistettu, tuli kivilaodeluakin. Ostile
ja jatkui Ruopan itäreunalla niin
pitkälle kun voitiin tarkastaa, noin noin
6,5 metrin leveydelle. Tällä puolella
oli noin pari lalaa, tiilipiino y. m.,
joiden vuoksi ei edemmäksi lähte
laholle voimut mennä. Vanha kult-
tuurikerros tuntui kumminkin
loppuvan jo tutkimaan alau reu-
naan, sillä sora ja kivikko, jommas-
ta paikalla oli luomostaan, näytti
lähtä jo koskemattomalta. Ruopan
pohjoisreunalla tuntui kulttuuri-
kerros loppuvan jarrin kolmen metrin
päässä vaikka kivikkoa näytti jatku-
van pitemmällekin. Länsireuna taas
oli tullut kokonaan pois viedyksi.

Kiviä oli laadussa pääasiassa
yhdessä kerroksessa, ainoastaan harvas-
sa paikassa oli kaksi suurempaa kiviä
suorastaan päälle toisten, jossa tapauk-
sessa alimmainen kivi oli liikuttama-
lou maakivi. Suurimmitään vaihteli-
vat kivet 20-40 cm:n välillä, mutta
oli joukossa jokunen 50-60 cm:n ko-
koinen. Ruopan eteläkulmassa oli
eräs kuintonainen maakivi, jonka
yläpinta oli 2 x 1,5 metriä. Muu-
ten oli laadon lasaista maanpinnan
muokasta, muodostamatta mitään
nousua silmäkiveä päin. Kivien
välissä oli muuta yleensä puohou-
juuren pekaista, hienoa ja väriltään
mustaa, paitsi tutkitun alueen aa-
rimmaisilla reunoilla, jossa kult-

tuurikerros näytti lojuneen. Haut-
laaltaan lapasi muulessa siellä
täällä hiilen muruja sekä savi-
astian ja poltetun leuan jaloja, vä-
meksimainittuja kuitenkin verrat-
lain vähän. Mutta erimman hiilen
ja tuhkan sekaista oli muuta Kuopion
iläpuolella tutkitun alueen Kes-
kikohdalla, piirroksessa a b c d^m ra-
joittamalla alueella. Saman alueen
eteläosassa olivat kivethin ympä-
ristön kiviä hieman korkeammal-
la, tai oikeamman jyrkässä loisisu-
vastaan nojassa, joten kivien
juurelle jäi avonaisia jaiskkoja.
(Vert. piirroksia). Tämän välipaisan
pohjalla oli piekassa pieniä noin
myrskin kokoisia kiviä jotka sel-
västi olivat saaneet tuulen vaikut-
usta, monaant niin että ihon kos-
ketuksessa suuremmit. Piikkukivi-
vien päällä ja ympärillä oli suurem-
pi joukko saviastianpalasia. Nämä
eivät kumminkaan olleet jaiskalla
minkään hautausmaahan jätettä, sit-
tä kappaleet olivat hyvin sekaisin,
reunapalaset alaspäin, pohjapalaset
yläpäin j. n. e., joka osoittaa, että
ne ovat irtonaisina kappaleina jai-
skalleen pannut. Sitä paitsi ei niiden
yhteydessä esiintynyt luumalasia enen-
pää kuin muualtakkaan, missä niitä
tutkitulla alueella tarvattiin. Tällä
kohdalla ulottui Kuttuunikerroskin
noin 20 cm:ä syvemmälle pohja-
sorsaan kuin muualla, jossa

liikutetun maan tyvyys yleensä oli
tasainen. Epäilemättä on kohdalla
ollut tulidija, jonka asema kanta-
raunioon nähden siis oli silmä-
hiven itäpuolella.

Löydoistä, jotka rauniota tut-
kiessa tavattiin, kerrotaan H. M. L^{ta}
n: 4301:54-98.

Mitäin tutkituista hautaraun-
nista si panti entiselleen. Sillä
alue, jolla kaksi ensim kerrottua
kuningna sijaitsevat, tehdään pellok-
si, ja vasta käsitellystä rauniosta
Vammian ruiken edustalla oli suu-
rin osa ennestäin joissa, joten sen
restaureeraaminen jo siitäkin
syystä oli mahdoton.

Tyrvään pitäjän Kaunkolan
kylän polttokalmiston vastaisen
tutkimiseen nähden jyydän
kunnioitteen huomauttaa ta-
kollisen Fredrik Ala-Knaapin
ennen esille tuodusta toivomuk-
sesta saada tulevana syksynä
pelloksi lehdä ainakin osan hau-
laraunioita käsittävästä järvi-
naastaan. Sen vuoksi ettei aluetta nyt
käytetään karjan laidumena, toivoisi maan-
omistaja tutkijoita mieluummin sinne
syyskesästä, ettei ruohot parhaalla kas-
vullaan tulisi talleluiksi.

Helsingissä 20 p:nä marrask. 1903.

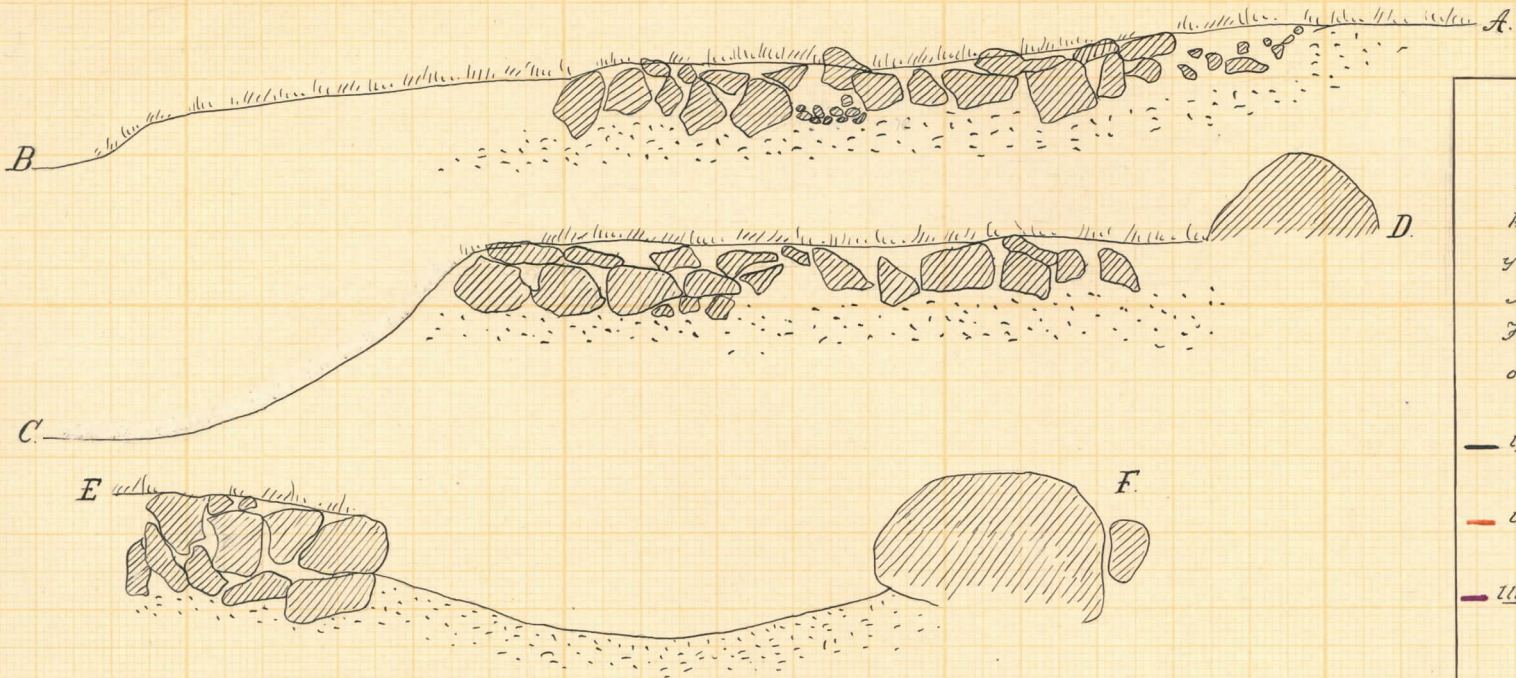
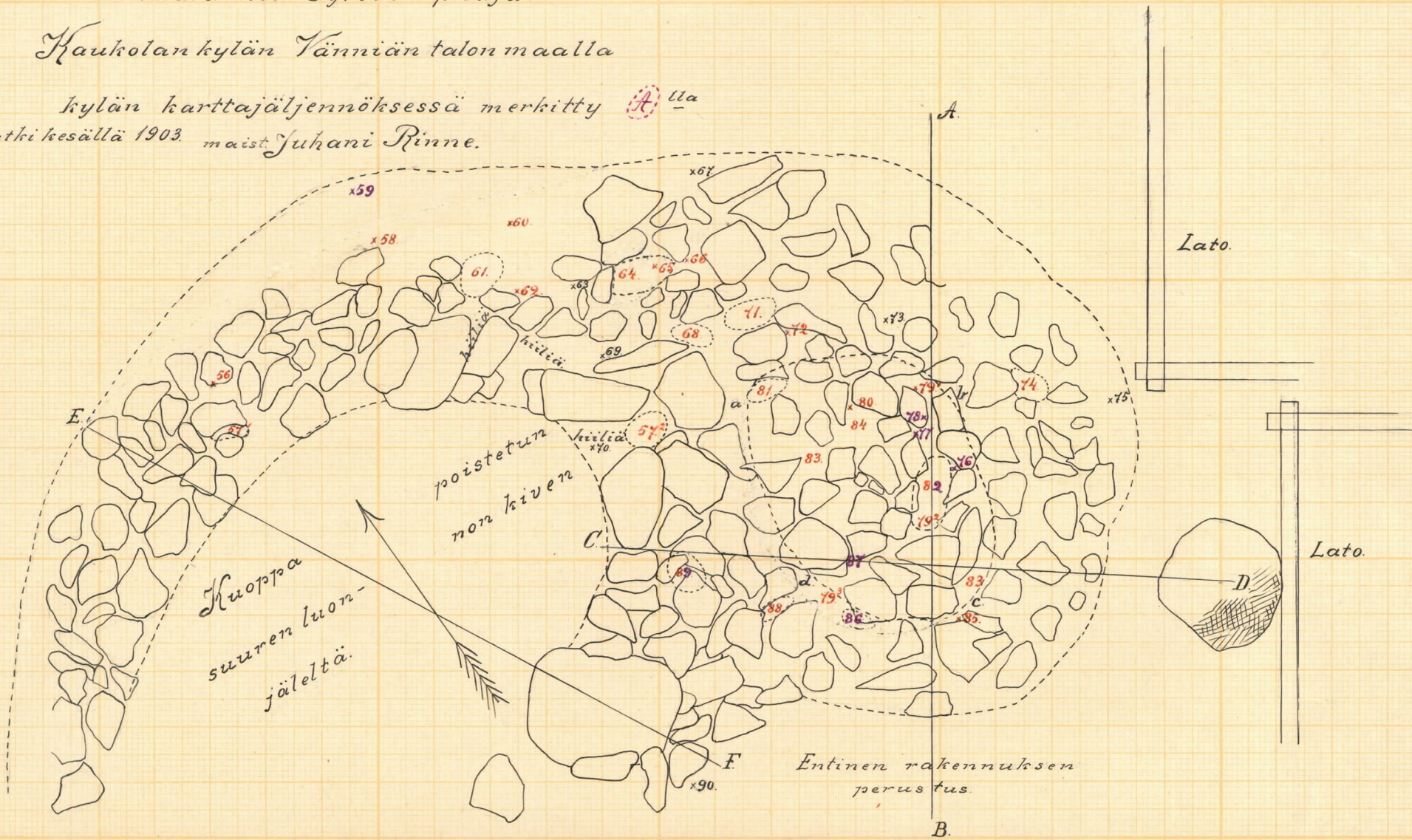
Juhani Rinne

Ark. Fromm. $\frac{2716}{30}$ 1903

Hautaraunio Tyrvään pitäjän

Haukolan kylän Vänniän talon maalla

kylän karttajäljennöksessä merkitty A lla
 Tutki kesällä 1903 maist. Juhani Rinne.

0m. 0.50m. 1m. 2m. 3m.

a, b, c, d rajoittamalla alueella runsaasti hiiltä jätuhkaa ja kivet palaneita varsinkin **82** ympärillä.
 Numerot piirroksessa vastaavat H. M. S:n Noita 4301:54-98, ja osottavat löytöpaikkoja.

— lla ovat merkityt löydöt lähinnä pintaa.
 — lla " " " kivien välistä mullasta.
 — lla " " " liikuttamattoman pohjasoran rajalta.

Kumpu XII piirros 1.

Tyrvään pitäjän Kaukolan kylän

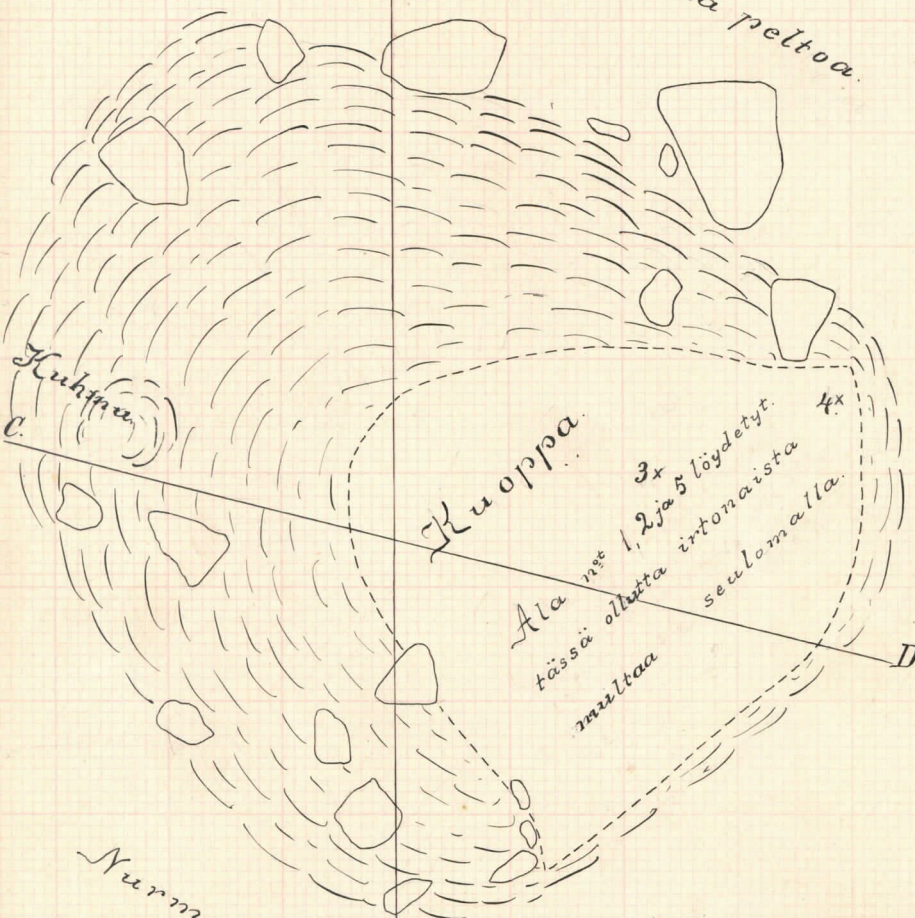
Ala-Knaapin järvihaassa.

Tutki kesällä 1903. Juhani Rinne

B.

Nurmettuunutta peltoa.

Kumpu

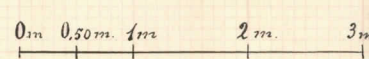
Kuoppa

Ala nro 1, 2 ja 5 löydetyt. 3x
tässä oltua irttonaista 4x
multa seulomalla.

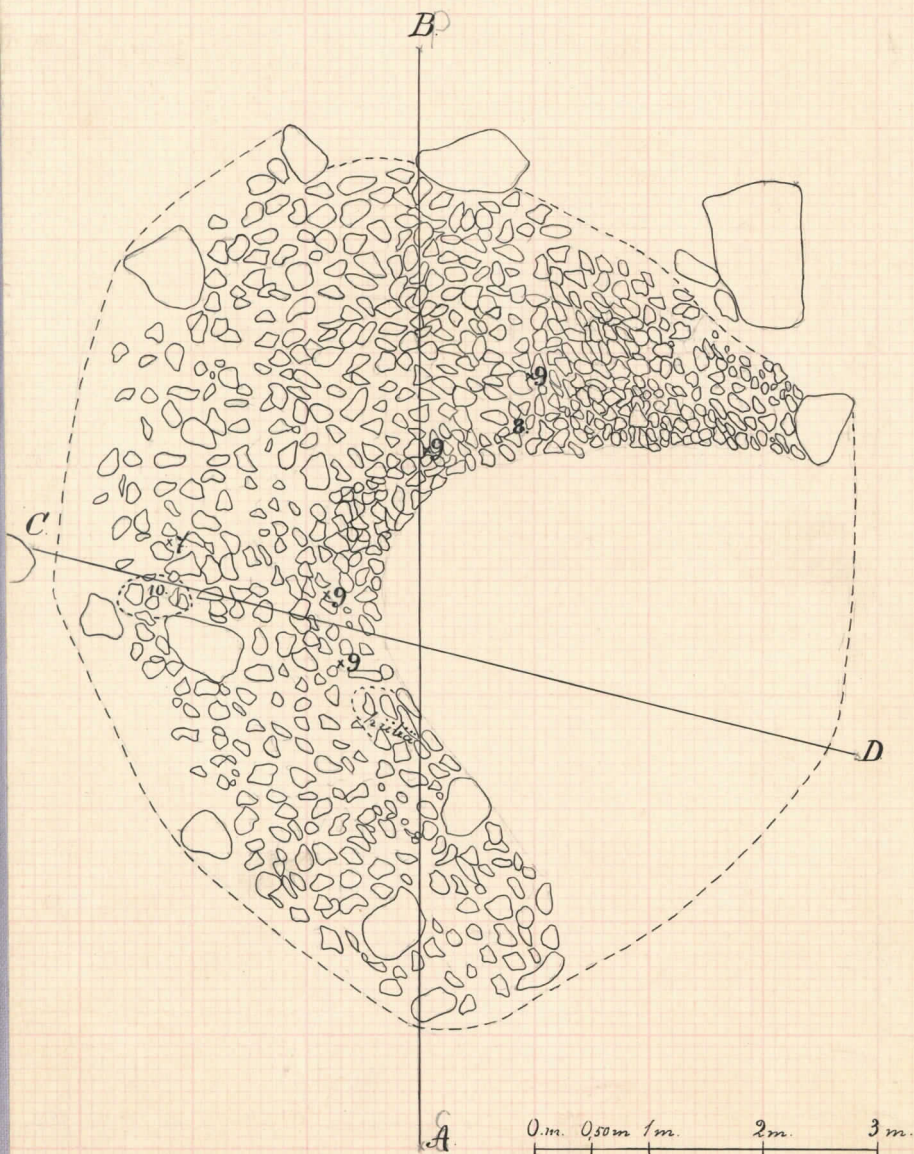
Nurmettuunutta peltoa.

Nurmettuunutta peltoa.

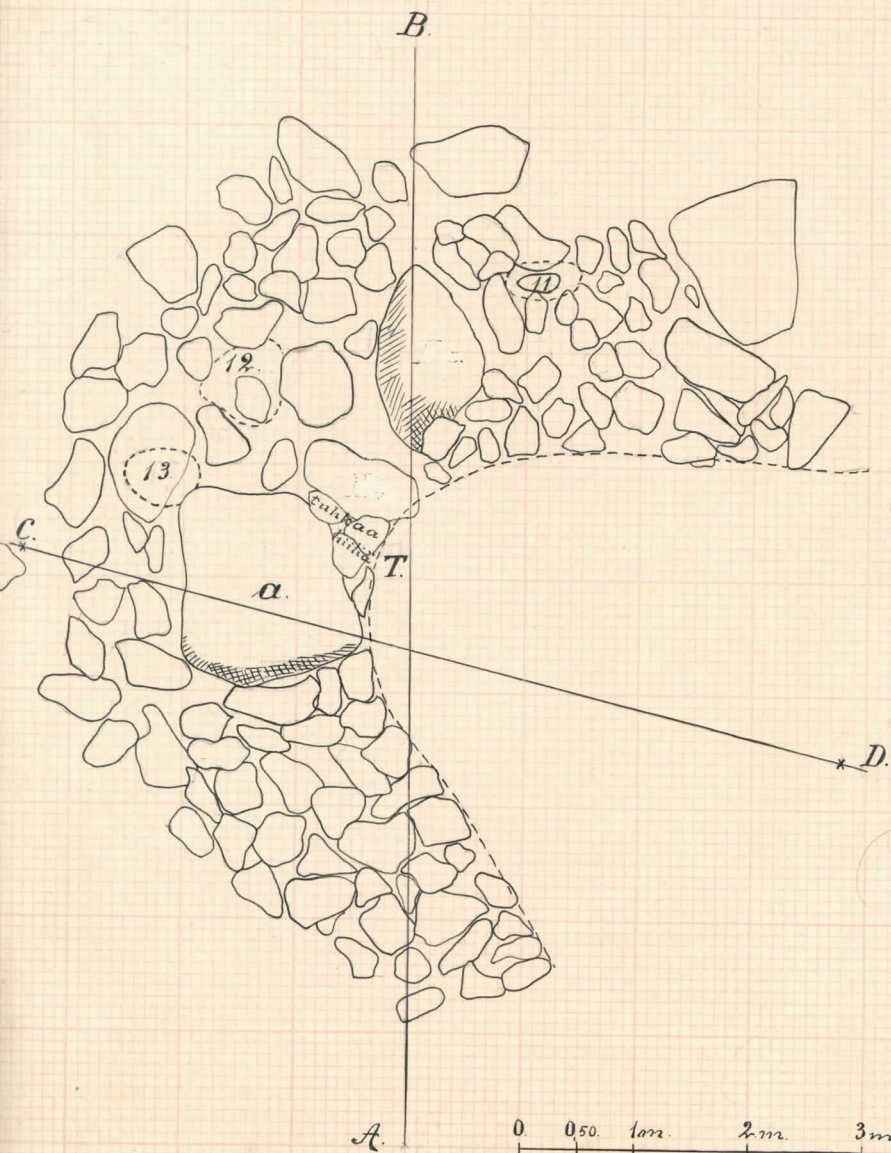
Numerot piirroksissa vastaavat H. M. S:n Noita 4301:24A. ja osottavat löytöjen aseman.

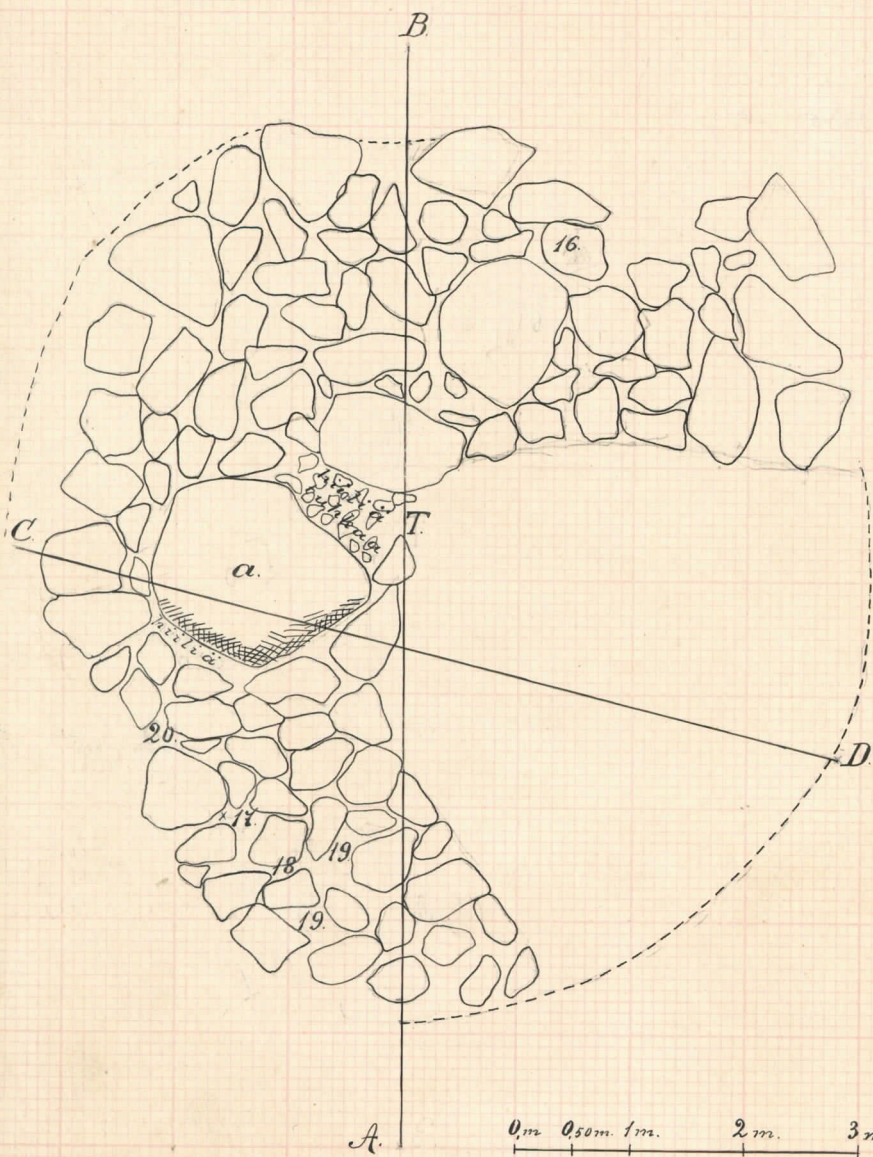
Kumpu XII piir. 2.

Kumpu XII piir 3.

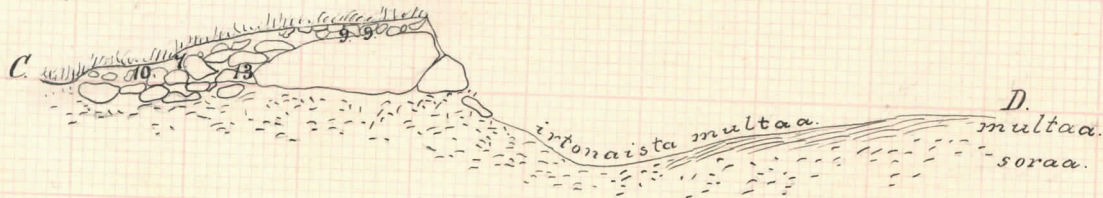
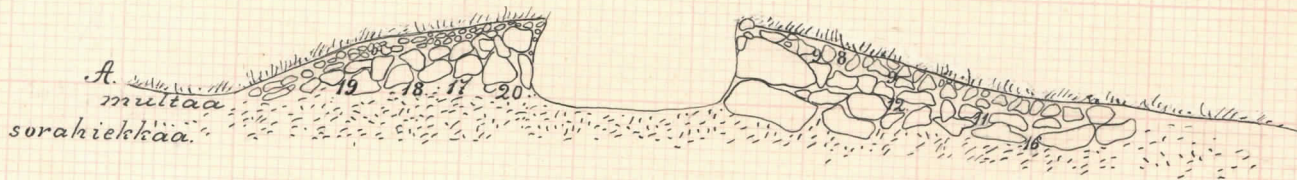

Kumpu XIII piir. 4.

Kumpu XIII piir. 5.

Läpileikkaus.

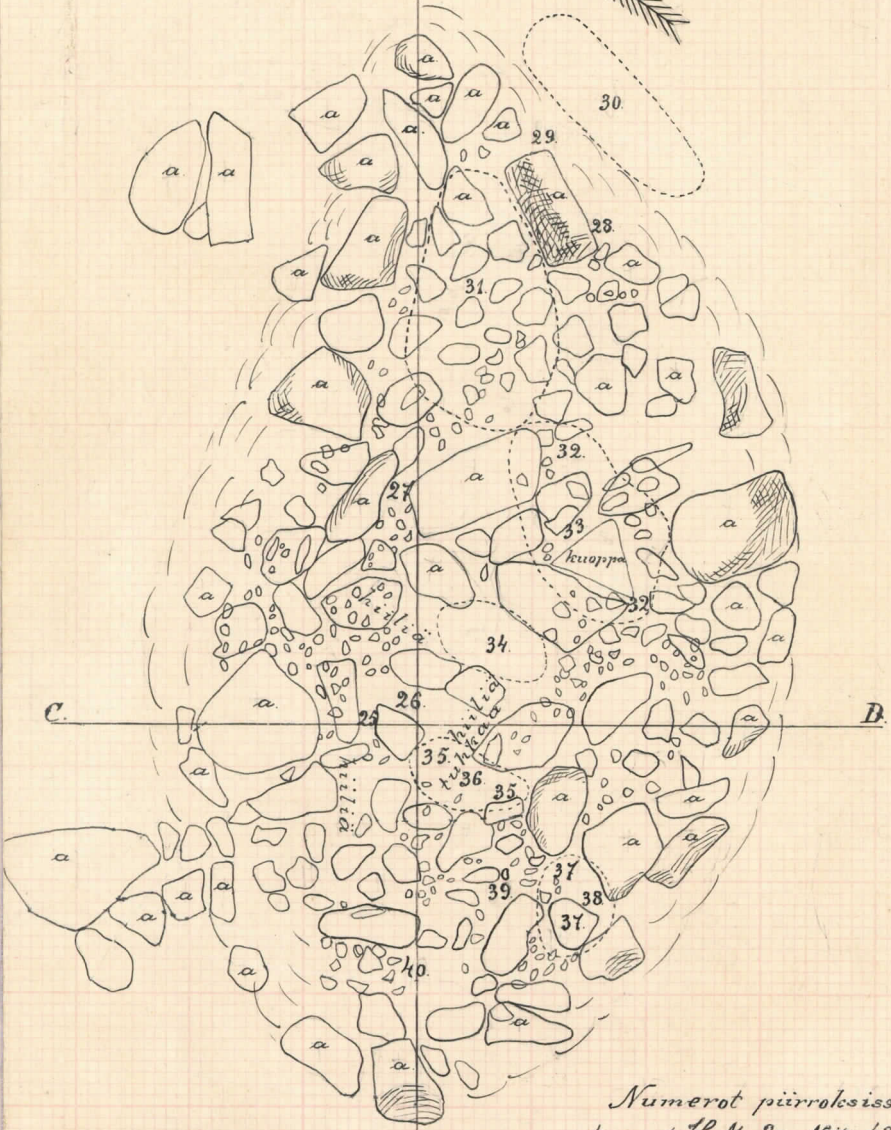
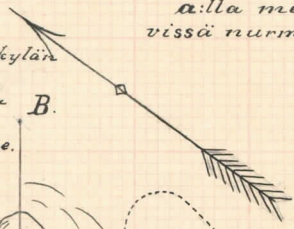

0m. 0,50m. 1m. 2m. 3m.

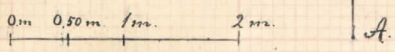
Kumpu XIII, piir. I.
Tyrvään pitäjän Kaukolankylän

*alla merkityt kivet näky-
 vissä nurmen yläpuolella.*

Ala-Knaapin järvihaassa B.
Tutki kesällä 1903 Juhani Rinne.

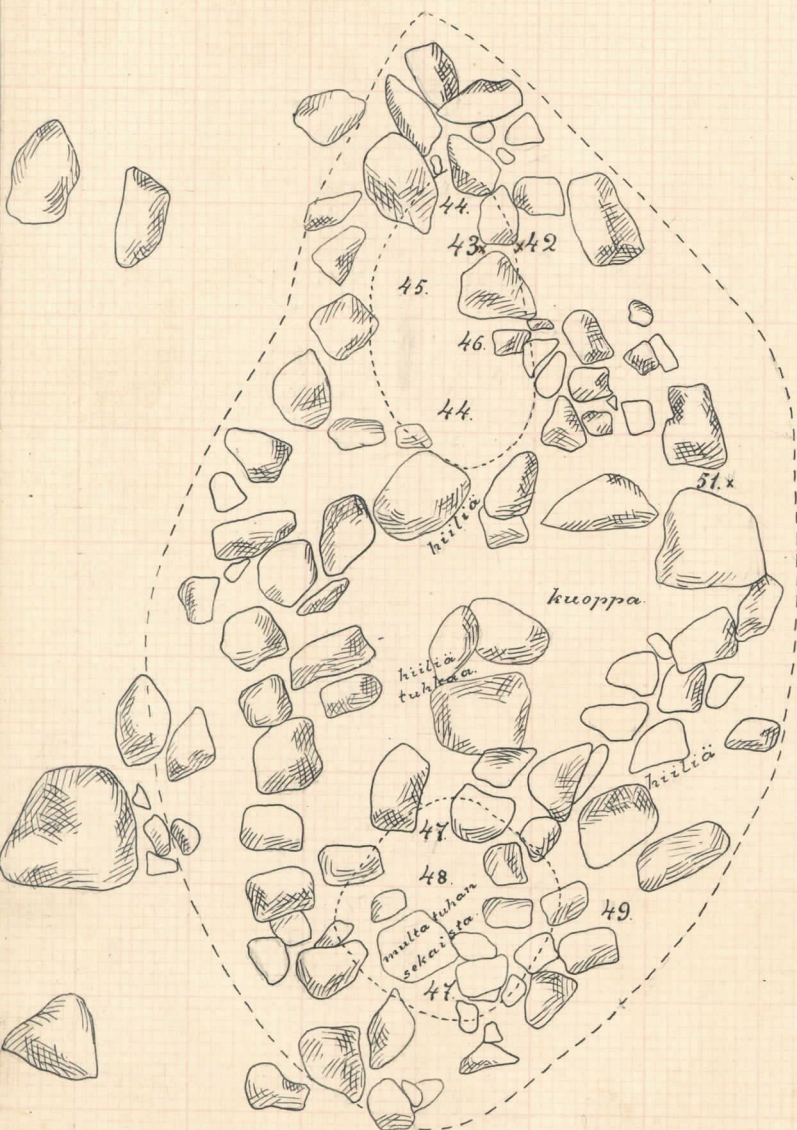

*Numerot piirroksissa vas-
 taavat H. M. L:n N:o 4301:25-53.
 ja osottavat löytöjen aseman*

Kumpu XIII piir. 2.

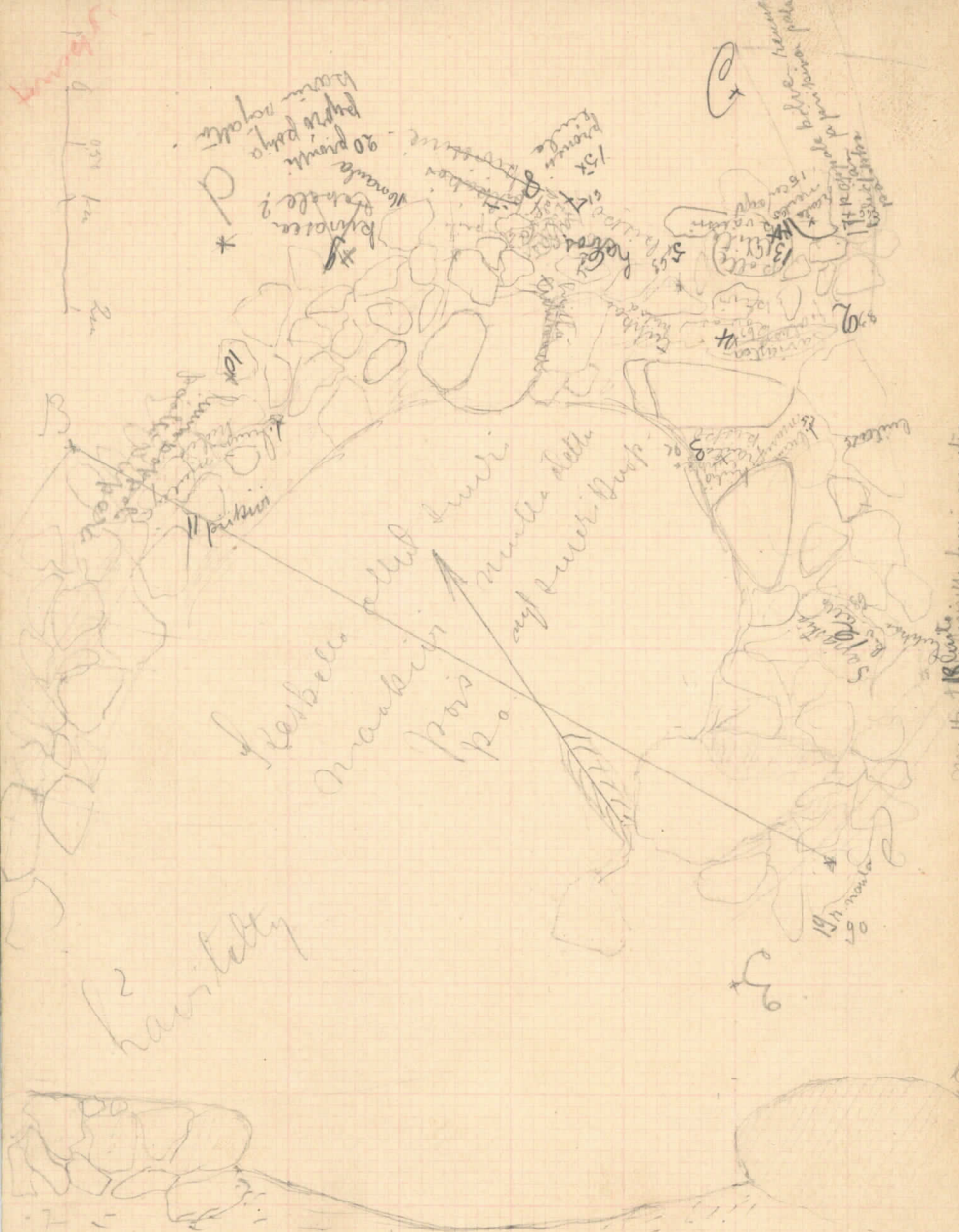
Pohjakivikerros.

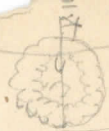
Kumpu XIII, n:o 3.
Läpileikkaus.

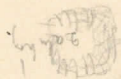
0 0,50 1 m. 2 m.

Työssä lävistetyt kuorman reuna Vännen
 Kaakola riihen etupalla
 J.R. -03 I Tämä ilop & numerossa II

21.06

21.06

ungef 150 sty
beding

rodade groffkammel på Janneli kamm Tyrois

A98:5

2608

Kumpu III Ala-Knaapin järvihaassa.
 Tyrvään pitäjän Naukolan kylässä suunnasta SSE.
 Tutki ja valokuvasi kesällä 1903. maist. Juhani Rinne.

2806

Kumpu III Ala-Knaapin järvihaassa
 Tyrvään pitäjän Kaukolan kylässä suunnasta NNW
 Tutki ja valokuvasi kesällä 1903. maist. Juhani Rinne.

2609

Kumpu XIII Ala-Knaapin järvihaassa
 Tyrvään pitäjän Naukolan kylässä suunnasta SE
 Tutki ja valokuvasi kesällä 1903.
 maist. Juhani Rinne.

2607

Kumpu^{XIII} Ala-Knaapin järvihaassa
 Tyrvään pitäjän Kaukolan kylässä suunnasta N-
 Tutki ja valokuvasi kesällä 1903. maist. Juhani Rinne.

2605

Kumpu III Ala-Knaapin järvihaassa.
 Tyrvään pitäjän Haukolan kylässä suunnasta S.
 Tutki ja valokuvasi kesällä 1903. maist. Juhani Rinne.

2604

Hautaraunio Wänniäntalon riihen edustalla.
 Tyrvään pitäjän Kaukolan kylässä suunnasta SW
 Valokuvasi kesällä 1903.

maist. Juhani Rinne.